

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus, § 319, 20.11.2023

Vammaisneuvosto, § 27, 06.03.2024

Vanhusneuvosto, § 17, 12.03.2024

Vanhusneuvosto, § 19, 12.03.2024

Vanhusneuvosto, § 18, 12.03.2024

Aluehallitus, § 96, 25.03.2024

§ 96

IKI2035- ohjelman toimeenpanosuunnitelmat

21331/2023

Aluehallitus, 20.11.2023, § 319

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAJOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi

Liitteet

- 1 IKI2035- ohjelma
- 2 Yhteenveto lausunnoista ja kommenteista
- 3 Asukaskyselyraportin tulokset
- 4 Eriävä mielipide Hanhela, Sirén §319 20.11.2023

IKI2035- ohjelman valmistelun tausta ja valtion ohjaus

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylatason linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä kärkeä ovat tärkeintä ihminen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamisohjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Hyvinvointialueella on lakiin perustuva velvollisuus vastata lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta sekä tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä.

Hyvinvointialueille myönnetään valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimen riskitekijöiden perusteella hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti. Hyvinvointialue päättää saamansa valtion rahoituksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen.

Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Ohjaavat ministeriöt; sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, valtiovarainministeriö (VM) ja Sisäasiainministeriö (SM) ovat antaneet hyvinvointialueelle tiukat velvoitteet huolehtia talouden tasapainottamisesta. Pirkanmaan hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelmalla ja siihen sisältyvillä palvelureformeilla on merkittävä rooli ministeriöiden kanssa käytävissä ohjausneuvotteluissa. Valtiovarainministeriö on myös korostanut toimeenpano-ohjelmien tärkeyttä hyvinvointialueiden talouden tasapainottamisessa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen, STM:n, VM:n ja SM:n ohjausneuvottelussa 27.10.2023 ministeriöt ovat antaneet ohjeet, joissa edellytetään, että Pirkanmaan hyvinvointialue jatkaa määrätietoisesti palvelureformin toimeenpanoa. Lisäksi VM:n lisälainavaltuuksia koskevassa hallintopäätöksessä 2.11.2023 investointien rahoitukseen tarvittava lisälainan myöntäminen on sidottu siihen, että hyvinvointialue päättää talouden tasapainottamisohjelmasta ja käynnistää sen toimeenpanon. Päätöksen mukaan ohjelman tulee sisältää vuosittaiset euromääräiset tulosta ja lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista seurataan. Tasapainottamistavoitteen tulee olla sellainen, joka varmistaa hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn ja mahdollisuuden järjestää lakisääteiset palvelut. Tasapainottamisohjelma tulee toimittaa valtiovarainministeriölle 29.12.2023 mennessä. [Valtioneuvoston päätös Pirkanmaan hyvinvointialueen vuoden 2024 lainanottovaltuuden muuttamisesta](#)

Aluehallitus on 11.9.2023 osavuosisikatsauksen (1-6) yhteydessä todennut, että talouden tilannekuva on huonontunut merkittävästi. Aluehallitus on päättänyt, että talouden tasapainottaminen edellyttää palvelurakennereformin jatkamista. Lähtökohtana talouden tarkastelulle on vähintään 2 % vuosittaisten tuottavuushyötyjen löytäminen. Aluehallitus on päättänyt 42 miljoonan euron säästötavoitteesta vuodesta 2024 alkaen.

Valmisteluprosessi

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 (69 §) palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet. [Palveluverkon kehittämisen periaatteet | Pirkanmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus päätti 18.9.2023 § 244 merkitä IKI2035 - Ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelmaluonnoksen tiedoksi ja lähettää selvityksen laajalle kuulemiskierrokselle YT-elimelle, vaikuttamistoimielimiin, valiokunnille ja aluehallituksen jaostoille. Aluehallitus edellytti, että selvitys ja siihen tehdyt täydennysehdotukset tuodaan aluehallituksen hyväksyttäväksi lokakuussa 2023, ja että kuulemiskierroksen kommentteista laaditaan erillinen kooste.

Kommentointikierros tuotti runsaasti asukas- ja muita palautteita, ja toimielimet, valiokunnat ja vaikuttamistoimielimet antoivat lausuntonsa. Luonnosta käsiteltiin kolmessa asukastilaisuudessa sekä hyvinvointialueen johdon ja kuntien poliittisen sekä virkajohdon kokouksessa 27.9.2023. Luonnosta käsiteltiin lisäksi henkilöstöinfoissa 13.9. ja 21.9.2023.

Aluehallitus päätti 9.10.2023 § 267 merkitä tiedoksi selvitykseen annetut kommentit ja lausunnot sekä niiden perusteella laaditun koosteen ja johtopäätökset huomioonotettavaksi jatkovalmistelussa sekä oikeutti jatkamaan IKI2035- Ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelman valmistelua käsittelyssä olleen luonnoksen pohjalta.

Asukkaiden kuuleminen, muut lausunnot ja kommentit

Hyvinvointialue toteutti kesällä 2023 asiakaskyselyn, jonka tulokset on esitetty aluehallitukselle. Tämä kysely on ollut mukana aluevaltuuston päättäessä palveluverkon kehittämisen periaatteista. Sen jälkeen on toteutettu muita asukaskyselyjä.

Palvelujen verkostosta järjestettiin asukaskysely 9.-22.10.2023. Vastaukset ja niiden yhteenveto on liitteenä.

Ikäihmisten palveluja koskevaan osioon vastasi 1167 henkilöä. Tiivistys vastauksista: vastaajat antoivat ikäihmisten asumispalveluista kouluarvosanan 6,8. Yli 80-vuotiaat antoivat palveluille korkeimman arvosanan (7,3). Ikäihmisten kotona asumista tukevien palvelujen kehittämisessä kotiin annettavien palvelujen kuten kotihoidon kehittäminen on tärkein tekijä kaikissa ikäryhmissä. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen (38 %) ja omassa kodissa asuminen (37 %) pidettiin parhaiten sopivana asumismuotona toimintakyvyn laskiessa.

Liitettä ” Kooste kommentteista ja lausunnoista palveluiden verkoston kehittämiseen” on täydennetty 1.11.2023 saakka saapuneilla lausunnoilla ja kommentteilla. Ko. liitteestä päätöksenteon pohjana on nyt IKI2035- ohjelmaan liittyvät lausunnot ja kommentit.

Saadut kommentit, lausunnot ja asukaskyselyn palautteet ja ehdotukset huomioidaan palvelukokonaisuuksien yksityiskohtaisessa jatkovalmistelussa.

Aluehallituksen käsittelyssä 9.10.2023 olleeseen IKI2035- ohjelmaan ei tässä vaiheessa esitetä konkreettisia muutoksia.

Keskeiset johtopäätökset

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Koulutettuja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ei ole tarjolla normien ja asetusten vaatimaa määrää ja tästä syystä nykyistä palvelurakennetta tulee muuttaa. Henkilöstön saatavuus ei ole eläköitymisen ja alalle valmistuvien määrän ennusteiden valossa helpottumassa.

Ilman palvelurakennemuutosta ikääntyneiden sosiaalipalvelujen kustannukset kasvaisivat sadoilla miljoonilla euroilla tällä vuosikymmenellä.

Vahvistamalla ennalta ehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluja mukaan lukien neuvonta ja ohjaus, kehittämällä ja monipuolistamalla kotiin vietäviä palveluja ja lisäämällä yhteisöllistä asumista voidaan vähentää tarvetta raskaammalle ympärivuorokautiselle palveluasumiselle ja hillitä kustannusten kasvua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen antaman ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta sekä saavutettavuutta vahvistetaan.

Kotona asumista tukevia palveluja sekä eri asumisen muotoja suunnitellaan siten, että niitä on Pirkanmaan väestöpohjaan suhteutettuna oikeanlainen määrä, jotta asiakas saa toimintakykynsä nähden oikea-aikaista ja oikein mitoitettua palvelua.

Ikääntyneiden pitkäaikainen laitoshoido lakkautetaan.

Henkilöstön resursseja ja saatavuutta tarkastellaan myös henkilöstörakenteen ja osaamisen kautta.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen tuottavien (Pirha, yksityiset toimijat sekä kolmas sektori ja muut yhteisöt) toimijoiden yhteistoimintaa parannetaan palvelukokonaisuuksien sujuvuuden varmistamiseksi.

Yhteistyötä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa vahvistetaan tilatarpeiden suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Yhteistoimintaneuvottelut

IKI2035- ohjelmaluonnoksessa on esitetty yllätyksellisesti oleva vaikutusten arviointi. Toimeenpano-ohjelman tarkentuessa vaikutusten arviointia tullaan syventämään tapauskohtaisesti muun muassa palveluverkon osalta.

IKI2035- ohjelmaan liittyvä palveluverkkoselvitys valmistuu vuoden 2023 aikana ja selvityksen pohjalta tehtävät konkreettiset ehdotukset tämän jälkeen. Palveluverkkoselvityksestä johdettava kustannusarviointi voidaan tehdä vasta konkreettisen toimeenpanosuunnitelman etenemisen myötä.

Aluehallitus on käynnistänyt yhteistoimintaneuvottelut 11.9.2023. Tämän pykälän sisältämä ohjelma on sisältynyt päättyneisiin yhteistoimintaneuvotteluihin. Aluehallitus päättää erillisellä päätöksellä neuvottelujen perusteella mahdollisesti toimeenpantavista henkilöstövaikutuksista ja toimenpiteistä 20.11.2023.

Liitteenä IKI2035- ohjelma, kooste kommenttien yhteenvedosta ja asukaskyselyraportin tulokset.

Ehdotus

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- hyväksyä IKI2035- ohjelman toimeenpantavaksi
- todeta, että aluehallitus tarkistaa ohjelmaa tarvittaessa
- saattaa palveluverkon periaatteiden pohjalta hyväksytyyn ohjelman tiedoksi aluevaltuustolle 15.1.2024 talousarvion ja -suunnitelman 2024-2026 käsittelyn yhteydessä

Kokouskäsittely

Pekka Järvinen, Katariina Pyly, Lassi Kaleva, Marko Jarva ja Olga Haapa-aho ottivat paikkansa kokouksessa.

Kuultiin asiantuntijoina sosiaali- ja terveysjohtaja Taru Kuosmasta ja palvelulinjajohtaja Päivi Tryykiä. Tryyki poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

Milka Hanhela teki IKI2035- ohjelman palautusesityksen. Kannatus: Jouni Sirén.

Puheenjohtajan äänestysesitys: Asian palauttaminen valmisteluun JAA, asian käsittelyn jatkaminen Ei. Hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 2 JAA- ääntä ja 11 Ei- ääntä. Palautusesitys hylättiin ja asian käsittelyä jatkettiin.

Hanna Laine teki muutosesityksen toiseen päätösponteen:

”Aluehallitus päättää,

- että aluehallitus seuraa ja tarvittaessa korjaa IKI2035-ohjelmaa puolivuositain huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, väestöennusteen kehittymisen ja väestön palvelutarpeen muutokset, mukaan lukien muistisairaudet. Mikäli tulorahoitus kasvaa nykyisestä virka-arviosta talouden sopeuttamiskaudella 2023-2026, hallitus ottaa IKI2035-ohjelman uudelleen tarkasteltavaksi. Raportissa seurataan myös palveluiden piiriin pääsyä ja jonotilannetta. Asiasta raportoidaan myös valtuustoa.”

Kannatus: Pekka Järvinen, Sari Tanus, Leena Kostiainen, Katariina Pyly, Lassi Kaleva, Olga Haapa-aho. Puheenjohtaja tiedusteli aluehallitukselta, voidaanko muutosesitys hyväksyä yksimielisesti. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Milka Hanhela ja Jarmo Takala poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 11.00-11.10 pykälän käsittelyn jälkeen.

Äänestykset

Asian palauttaminen valmisteluun JAA, asian käsittelyn jatkaminen Ei

Jaa

Jouni Sirén

Milka Hanhela

Ei

Lassi Kaleva

Leena Kostiainen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Olga Haapa-aho
Marko Jarva
Hanna Laine
Ulla Kampman
Katariina Pylsy
Pekka Järvinen
Jari Andersson
Kari-Matti Hiltunen
Sari Tanus

Päätös

Aluehallitus päättää

- hyväksyä IKI2035- ohjelman toimeenpantavaksi
- että aluehallitus seuraa ja tarvittaessa korjaa IKI2035-ohjelmaa puolivuositain huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, väestöennusteen kehittymisen ja väestön palvelutarpeen muutokset, mukaan lukien muistisairaudet. Mikäli tulorahoitus kasvaa nykyisestä virka-arviosta talouden sopeuttamiskaudella 2023-2026, hallitus ottaa IKI2035-ohjelman uudelleen tarkasteltavaksi. Raportissa seurataan myös palveluiden piiriin pääsyä ja jonotilannetta. Asiasta raportoidaan myös valtuustoa.
- saattaa palveluverkon periaatteiden pohjalta hyväksytyyn ohjelman tiedoksi aluevaltuustolle 15.1.2024 talousarvion ja -suunnitelman 2024-2026 käsittelyn yhteydessä

Eriävä mielipide

Milka Hanhela ja Jouni Sirén jättivät eriävän mielipiteen koskien aluehallituksen päätöstä jättää IKI2035-ohjelma palauttamatta valmisteluun. Perustelut liitetään pöytäkirjaan.

Vammaisneuvosto, 06.03.2024, § 27

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAJOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi
Tuula Jutila, TOIMIALUEJOHTAJA, tuula.jutila@pirha.fi

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylätason linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä tärkeää ovat tärkeintä ihminen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023 § 39. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamisohjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet. [Palveluverkon kehittämisen periaatteet | Pirkanmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)

Osana strategian toimeenpano-ohjelmaa aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-kehittämishjelman toimeenpantavaksi. Osana kehittämishjelmää on selvitetty ikäihmisten eri palveluiden palveluverkkokokonaisuuksia, joista tässä käsitellään ennalta ehkäisevien palvelujen palveluverkkoa, eli niin sanottua lähitoriverkostoa. Lähitoriverkosto tarjoaa palveluja ikäihmisten lisäksi myös vammaisille henkilöille.

Palveluverkkoesitystä käsitellään aluehallituksessa 25.3.2024.

Oheismateriaalina alustava luonnos ennaltaehkäisevien palveluiden palveluverkkoesityksestä (ei julkinen).

Ehdotus

Vammaisneuvosto

- kuulee esityksen alustavasta ehdotuksesta ennalta ehkäisevien palveluiden palveluverkosta ja merkitsee käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kuultiin asiantuntijana toimialuejohtaja Tuula Jutilan esitystä, Jutila poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Puheenjohtaja ehdotti päätökseen lisättäväksi "Vammaisneuvosto päätti merkitä tiedoksi kokouksessa käydystä keskustelusta nousseet kommentit pöytäkirjalle". Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin tiedoksi, että Päivi Rasimus ja Hannu Salonpää poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn aikana.

Päätös

Vammaisneuvosto päätti

- merkitä tiedoksi Tuula Jutilan esityksen sekä käydyn keskustelun ja
- merkitä tiedoksi kokouksessa käydystä keskustelusta nousseet kommentit pöytäkirjalle
  - lähitorien saavutettavuus kaikille tulee varmistaa, samoin henkilöstön osaaminen myös vammaispalveluiden osalta
  - lähitoreilta saatava apua juridisen avun/ohjauksen piiriin hakeutumiseen
  - digiopastus lähitoreille
  - osallisuutta tukeva toiminta lähitoreille mukaan, vammaiset huomioiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- ikääntyvien vammaisten palveluiden/neuvonnan huomioiminen lähitoritoiminnassa
  - lähitorien tilojen esteettömyyskartoituksissa ja tilojen toiminnallisuudessa tulee huomioida kaikki vammaiset (esim. myös kuulo- ja näkövamaiset)
  - lähitorien markkinointiin panostaminen, tiedotus tehokkaammaksi (esim. kuntien kanssa yhteistyö, paikallislehdet jne.)
  - palveluvarantotiedon hyödyntäminen yhteiseksi tietopankiksi (esim. vertaistuki, kuntoutus jne.) lähitoreille
  - lähitoriyhteistyöhön mukaan kunnat ja kolmas sektori
  - vammais- ja vanhusneuvostot mukaan lähitorisunnitteluun (esteettömyyskartoitukset, tilojen toiminnallisuus, alueelliset tarpeet, lähitorien tosiasiallinen saavutettavuus)
  - vammaisille henkilöille tulisi olla oma neuvontanumero, josta saa aina ohjausta ja neuvontaa tarvittaessa
  - työntekijällä pitäisi olla mahdollisuus myös kotikäynteihin tarvittaessa (liikkuvat palvelut) koti- ja lähitorien lisänä matalan kynnyksen, saavutettavan palvelun mahdollistamiseksi
  - vammaisten sote-palvelujen laaja osaaminen ja neuvonta vaatii monialaista osaajaa
  - palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee tehdä yhteistyötä, jossa ovat mukana järjestöt, vaikuttamistoimielimet ja asiakasraadit. Palveluita voidaan parantaa yhdessä tekemällä, kumppaneina.
-

Vanhusneuvosto, 12.03.2024, § 17

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi

Tuula Jutila, TOIMIALUEJOHTAJA, tuula.jutila@pirha.fi

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylätasoinen linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä tärkeintä ihmisen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023 § 39. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamisohjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet. [Palveluverkon kehittämisen periaatteet | Pirkanmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)

Osana strategian toimeenpano-ohjelmaa aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-kehittämishjelman toimeenpantavaksi. Osana kehittämishjelmää on selvitetty ikäihmisten eri palveluiden palveluverkkokokonaisuuksia, joista tässä käsitellään ennalta ehkäisevien palvelujen palveluverkkoa, eli niin sanottua lähitoriverkostoa. Lähitoriverkosto tarjoaa palveluja ikäihmisten lisäksi myös vammaisille henkilöille.

Palveluverkkoesitystä käsitellään aluehallituksessa 25.3.2024.

Oheismateriaalina ennaltaehkäisevien palveluiden palveluverkkoesitys (alustava luonnos, ei-julkinen, luottamuksellinen).

Ehdotus

Vanhusneuvosto

- kuulee esityksen alustavasta ehdotuksesta ennalta ehkäisevien palveluiden palveluverkosta ja merkitsee käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Toimialuejohtaja Tuula Jutila esitteli alustavan ehdotuksen ennalta ehkäisevien palveluiden palveluverkosta ja poistui kokouksesta asian esittelyn ja keskustelun jälkeen.

Päätös

Vanhusneuvosto

- kuuli esityksen alustavasta ehdotuksesta ennalta ehkäisevien palveluiden palveluverkosta ja merkitsi käydyn keskustelun tiedoksi
- toimittaa valmistelutyöryhmän työstämän koosteen vanhusneuvoston kommenteista valmistelijoille. Vanhusneuvoston jäsenet voivat kommentoida alustavaa ehdostusta 17.3. asti sähköpostilla osoitteeseen vanhusneuvosto@pirha.fi.

Vanhusneuvosto, 12.03.2024, § 19

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAJOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi

Mari Ollinpoika, TOIMIALUEJOHTAJA, IKÄIHMISTEN, mari.ollinpoika@pirha.fi

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylätasoinen linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä tärkeintä ihmisen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023 § 39. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamisohjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet. [Palveluverkon kehittämisen periaatteet | Pirkanmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)

Osana strategian toimeenpano-ohjelmaa aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-kehittämishajelman toimeenpantavaksi. Osana kehittämishajelmaa on selvitetty ikäihmisten eri palveluiden palveluverkkokokonaisuuksia, joista tässä käsitellään ikäihmisten asumisen palvelujen palveluverkkoa.

Palveluverkkoesitystä käsitellään aluehallituksessa 25.3.2024.

Oheismateriaalina ikäihmisten asumisen palveluiden palveluverkkoesitys (alustava luonnos, ei-julkinen, luottamuksellinen).

Ehdotus

Vanhusneuvosto

- kuulee esityksen alustavasta ehdotuksesta ikäihmisten asumisen palveluiden palveluverkosta ja merkitsee käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Toimialuejohtaja Mari Ollinpoika esitteli alustavan ehdotuksen ikäihmisten asumisen palveluiden palveluverkosta ja poistui kokouksesta asian esittelyn ja keskustelun jälkeen. Neuvoston jäsen Eila Henriksson poistuu kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 16.08.

Päätös

Vanhusneuvosto

- kuuli esityksen alustavasta ehdotuksesta ikäihmisten asumisen palveluiden palveluverkosta ja merkitsi käydyn keskustelun tiedoksi
  - toimittaa valmistelutyöryhmän työstämän koosteen vanhusneuvoston kommentaareista valmistelijoille. Vanhusneuvoston jäsenet voivat kommentoida alustavaa ehdotusta 17.3. asti sähköpostilla osoitteeseen vanhusneuvosto@pirha.fi.
-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Vanhusneuvosto, 12.03.2024, § 18

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi

Mari Ollinpoika, TOIMIALUEJOHTAJA, IKÄIHMISTEN, mari.ollinpoika@pirha.fi

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylätason linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä tärkeää ovat tärkeintä ihminen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023 § 39. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamisohjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet. [Palveluverkon kehittämisen periaatteet | Pirkanmaan hyvinvointialue \(cloudnc.fi\)](#)

Osana strategian toimeenpano-ohjelmaa aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-kehittämishojelman toimeenpantavaksi. Osana kehittämishojelmaa on selvitetty ikäihmisten eri palveluiden palveluverkkokokonaisuuksia, joista tässä käsitellään ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkkoa.

Palveluverkkoesitystä käsitellään aluehallituksessa 25.3.2024.

Oheismateriaalina ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkkoesitys ([alustava luonnos, ei-julkinen, luottamuksellinen](#)).

Ehdotus

Vanhusneuvosto

- kuulee esityksen alustavasta ehdotuksesta ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkosta ja merkitsee käydyn keskustelun tiedoksi.

Kokouskäsitely

Toimialuejohtaja Mari Ollinpoika esitteli alustavan ehdotuksen ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkosta.

Päätös

Vanhusneuvosto

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- kuuli esityksen alustavasta ehdotuksesta ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkosta ja merkitsi käydyn keskustelun tiedoksi
- toimittaa valmistelutyöryhmän työstämän koosteen vanhusneuvoston kommentteista valmistelijoille. Vanhusneuvoston jäsenet voivat kommentoida alustavaa ehdostusta 17.3. asti sähköpostilla osoitteeseen vanhusneuvosto@pirha.fi.

Aluehallitus, 25.03.2024, § 96

Valmistelijat / lisätiedot:

Päivi Tryyki, PALVELULINJAOHTAJA, paivi.tryyki@pirha.fi

Mari Ollinpoika, TOIMIALUEJOHTAJA, IKÄIHMISTEN, mari.ollinpoika@pirha.fi

Tuula Jutila, TOIMIALUEJOHTAJA, tuula.jutila@pirha.fi

Liitteet

1 Liite Lähitorien palveluverkkoesitys

2 Liite IKI2035 Ikäihmisten asumisen palvelujen palveluverkkoesitys ja laitoshoidon purku, korjattu

3 Liite IKI2035 Ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkkoesitys, korjattu

4 Liite Pöytäkirjan ote-Vammaisneuvosto - 06.03.2024

5 Liite Vanhusneuvoston kommentit IKI2035-kehittämishjelmaan

Aluevaltuuston hyväksymä hyvinvointialuestrategia määrittää pitkän aikavälin tavoitteet ja palvelustrategian ylatason linjaukset vuosille 2023–2025. Strategian neljä kärkeä ovat tärkeintä ihminen, yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät sekä yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.

Aluehallitus hyväksyi strategian toimeenpano-ohjelman 14.2.2023 § 39. Toimeenpano-ohjelma muodostaa kokonaisuutena toiminnallisen uudistamishjelman. Strategian toimeenpano-ohjelmaan sisältyy merkittäviä erillisiä kokonaisuuksia, joista päätetään hallintosäännön määrittämin päätösvaltuuksin. Näitä kokonaisuuksia ovat strategiset ohjelmat ja suunnitelmat, joihin kuuluvat palvelujen verkoston suunnitelmat ja palvelulinjakohtaiset toimeenpanosuunnitelmat. Toimeenpano-ohjelma ja siihen sisältyvät ohjelmat ja suunnitelmat luovat raamit ja tiekartan Pirkanmaan hyvinvointialueen ensimmäisen aluevaltuustokauden toiminnalle. Toimeenpano-ohjelma muodostaa erittäin merkittävän välineen systemaattisen muutoksen mahdollistamiseksi. Ohjelman tavoitteena on palvelujärjestelmän taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys ja investointikyky tulevaisuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Palvelujen uudistamisen ja palvelujen verkoston suunnittelun pohjaksi aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Periaatteet sisältävät palvelujen verkoston kehittämistä linjaavat yleiset periaatteet sekä palvelukohtaiset palvelujen verkoston kehittämisen periaatteet.

Osana strategian toimeenpano-ohjelmaa aluehallitus hyväksyi 20.11.2023 § 319 IKI2035-kehittämishjelman toimeenpantavaksi. Lisäksi aluehallitus päätti seurata ja tarvittaessa korjata IKI2035-ohjelmaa puolivuositain huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, väestöennusteen kehittymisen ja väestön palvelutarpeen muutokset, mukaan lukien muistisairaudet. Mikäli

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

tulorahoitus kasvaa nykyisestä virka-arviosta talouden sopeuttamiskaudella 2023–2026, hallitus ottaa IKI2035-ohjelman uudelleen tarkasteltavaksi. Raportissa seurataan myös palveluiden piiriin pääsyä ja jonotilannetta. Ohjelman toteutumista seurataan lukujen osalta kesäkuun lopun ja joulukuun lopun poikkileikkauspäivämäärien mukaisesti. Asiasta raportoidaan myös valtuustolle, osavuosikatsauksen (6 kk) ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Osana IKI2035-kehittämisohjelman toimeenpanoa on selvitetty ikäihmisten eri palveluiden palveluverkkokokonaisuuksia, joista tässä käsitellään Lähitorreja, kuntouttavaa päivätoimintaa, ikäihmisten asumista sekä laitoshoittoa.

Palveluverkkoselvityksen eteneminen

Palveluverkkoselvityksessä palveluista on selvitetty nykytila sekä tavoitetila vuoteen 2035 saakka. Tavoitetilalaskenta perustuu IKI2035-ohjelmassa hyväksytyihin yli 80-vuotiaan väestön peittävyyslukuihin. Pirkanmaan tasolla tavoiteluvut ovat IKI2035-ohjelman mukaisia, mutta mitä tarkempaan alueelliseen/paikalliseen tarkasteluun mennään, sitä suurempaa epävarmuutta ennusteeseen sisältyy johtuen mm. väestörakenteen eroista, muuttoliikkeestä, alueen muusta palvelurakenteesta ja liikenneyhteyksistä jne.

Palveluverkkoselvityksessä toimitilatarkastelu on tehty palvelutuotannon toimesta tilan toiminnallisuutta arvioiden ja tilapalveluiden toimesta kiinteistön teknistä kuntoa arvioiden. Jokainen toimitila on tämän jälkeen tarkasteltu myös suhteessa IKI2035-ohjelman tavoitteisiin.

Palveluverkkoselvityksessä palveluverkossa säilyviksi esitetään niitä toimipisteitä, joissa tilojen tekninen ja toiminnallinen kunto on riittävä ja alueella nähdään pitkäaikaista palvelutarvetta. Palveluverkon osalta jatkoselvitetäviksi esitetään niitä toimipisteitä, joissa tekninen ja/tai toiminnallinen kunto ei ole riittävä, käyttötarkoituksen muutos vaatii lisäselvitystä ja/tai alueella on ylikapasiteettia, jolloin oman tuotannon/ostopalvelun suhde tulisi ratkaista. Palveluverkosta luovuttaviksi esitetään niitä toimipisteitä, joissa tilat ovat toiminnallisesti ja/tai teknisesti huonoja tai alueen palvelutarpeeseen pysytään vastaamaan muilla ratkaisuilla. Palveluverkosta luovuttaviksi tiloiksi esitetään myös kiinteistöjä tai kiinteistön osia, jotka eivät sovellu hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen kuuluvien asumisen palveluiden tuottamiseen. Selvitystä vuokravaikutuksista ja niihin kohdistuvista muutoksista mm. yhtiöittämisveloitteen takia, ei ole pystytty tässä selvityksessä vielä kiinteistökohtaisesti huomioimaan.

Kiinteistökohtaista tarkastelua ei ole kaikilta osin tässä vaiheessa tehty Keiturin soten, Mäntänvuoren Terveiden ja Kolmostien Terveiden osalta.

Lähitorit

Lähitorien palvelu on lakisääteinen palvelu, joka on tarkoitettu ensisijaisesti ikääntyneille sekä vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat ammatillista ensivaiheen neuvontaa ja ohjausta kotona asumista tukevien ratkaisujen löytämiseksi. Lähitorin tilojen tulee olla saavutettavat ja esteettömät ja niiden tulisi sijaita paikassa, jossa asiakkaat luontaisesti liikkuvat.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Palveluverkkoselvityksessä Lähitorien tavoitetila on muista poiketen asetettu tässä vaiheessa vuoteen 2026 saakka, koska Lähitorien sijoittumista esimerkiksi eri tasoisten sote-keskusten yhteyteen vielä tarkastellaan. Tavoite on, että Lähitoripalvelua löytyy jokaisen kunnan alueelta joko kiinteässä toimipisteessä tai liikkuvana palveluna. Myös Kotitori ja Digilähitori kuuluvat kokonaisuuteen.

Peittävyystavoitteen laskennassa palveluverkossa on käytetty lukua 1 Lähitoripäivä / 1000 yli 65-vuotta täyttänyttä. Suhteessa tavoitteeseen, Lähitoriverkko on nykytilassa ollut epätasaisesti jakautunut Pirkanmaalla. Tampereen alueella on tavoitteeseen nähden ylikapasiteettia.

Lähitoripalveluista noin viides osa on ostopalvelua. Lähitorien resurssia on tarkoituksenmukaista tasapainottaa vähentämällä Tampereen alueelta Lähitoripäiviä ja lisäämällä niitä erityisesti liikkuvina palveluina muualle Pirkanmaalle. Vähennys kohdennetaan ostopalveluihin.

Ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta

Kuntouttava päivätoiminta on tarkoitettu pääsääntöisesti säännöllisen kotihoidon asiakkaille sekä omaishoidettaville. Tavoite on, että edellä mainituista noin joka viides asiakas käyttäisi myös kuntouttavan päivätoiminnan palveluita. Kuntouttavalla päivätoiminnalla tarkoitetaan ammattilaisen ohjaamaa kotona asumista tukevaa ja tavoitteellista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kuntoutusta. Kuntouttavassa päivätoiminnassa ei järjestetä kuntien tehtävänä olevaa erityisryhmien liikuntaa.

Kuntouttavan päivätoiminnan toimitilan tulee olla esteetön, soveltuva kuntouttavaan ryhmätoimintaan, mahdollistaa ruokailu ja tarvittaessa peseytyminen.

Ikäihmisten kuntouttavaa päivätoimintaa on IKI2035-ohjelman tavoitteisiin nähden paljon. Käyttöaste kuntouttavan päivätoiminnan toimipisteissä on matala, ollen 40–50 % välissä, yksikkökohtaisesti vaihdellen. Tavoite käyttöasteelle on noin 95 %, jotta sekä tila että henkilöstöresurssi ovat tarkoituksenmukaisessa käytössä. Kuntouttavan päivätoiminnan paikkalukua voitaisiin vähentää nykyisestä. Kuntouttavasta päivätoiminnasta noin 30 % on ostopalvelua ja paikkaluvun vähennys kohdennetaan pääsääntöisesti ostopalveluun.

Ikäihmisten asuminen

Ikäihmisten asumisen palveluverkkoselvityksessä on käsitelty yhteisöllisen asumisen, ympärivuorokautisen palveluasumisen sekä lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen nykytila sekä tavoitetila vuoteen 2035 saakka. Tavoitetilalaskenta perustuu IKI2035-ohjelmassa hyväksytyihin yli 80-vuotiaan väestön peittävyyslukuihin sekä laskennalliseen arvioon tätä nuoremmista palvelun tarvitsijoista.

Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllinen asuminen luetaan kotihoidon piirissä olevaksi palveluksi, jossa asiakas saa tarpeensa mukaiset kotihoidon palvelut tukipalveluineen yhteisöllisen asumisen yksikköön tuotuna. Pääsääntöisesti yhteisöllisessä asumisessa henkilökunta on paikalla aamusta iltaan ja yöaikana erillisen sopimisen tai turvahälytysten kautta. Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaalla on oma asunto, ja sen välittömässä läheisyydessä yhteistilat, jossa on säännöllisesti sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Tämä palvelu sopii erityisesti asiakkaille, joiden palvelutarpeeseen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

tavanomainen kotiin viety kotihoito ei ole enää riittävää, mutta yöaikaista palvelutarvetta ei vielä juurikaan ole. Asiakas hyötyy yhteisöllisyydestä, mm. yksinäisyyden ja turvattomuuden tunteiden vähentyessä.

Yhteisöllistä asumista on tällä hetkellä Pirkanmaan tasolla sekä alueellisesti että paikallisesti tavoitteisiin nähden liian vähän. Yhteisöllistä asumista tulisi lisätä. Yhteisöllisestä asumisesta suurin osa (70 %) on ostopalvelua.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on tarkoitettu asiakkaille, joilla on jatkuva 24/7 merkittävä hoivan tarve. Asiakkaalla on ryhmäkoti tyypisessä yksikössä oleva oma asunto. Henkilökuntaa on paikalla lain säätämä määrä ympäri vuorokauden.

Ympäri vuorokautista palveluasumista on tällä hetkellä Pirkanmaan tasolla riittävästi. Paikat voivat kuitenkin olla alueellisesti epätarkoituksenmukaisesti jakautuneita. Alueellisesti ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa on nähtävissä sekä ylikapasiteettia että tarvetta kasvattaa paikkamääriä. Lukumääräisesti ympäri vuorokautista palveluasumista on koko suunnitelmakaudella riittävästi esitettyjen muutostenkin jälkeen peilaten IKI2035-ohjelman tavoitteisiin. Ympäri vuorokautisesta palveluasumisesta tällä hetkellä lähes 70 prosenttia on ostopalvelua.

Lyhytaikainen ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Lyhytaikainen ympäri vuorokautinen palveluasuminen on tarkoitettu asiakkaille pääasiallisesti lyhytaikaiseen kuntoutukseen, omaishoidon tuen vapaiden toteuttamiseen sekä kiireellisen lyhytaikaisen hoivan tarpeen ratkaisemiseen. Lyhytaikaista ympäri vuorokautista palveluasumista on palveluverkon näkökulmasta tarkoituksenmukaista tarkastella koko Pirkanmaan tasolla, ei alueellisesti tai paikallisesti.

Lyhytaikaisen ympäri vuorokautisen palveluasumisen paikat ovat sijoittuneina joko omiksi pieniksi ryhmäkodeikseen/osastoikseen tai pitkäaikaisen ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksiköissä sijaitsevina hajapaikkoina. Lyhytaikaista ympäri vuorokautista palveluasumista on tällä hetkellä Pirkanmaalla tavoitteisiin nähden liian vähän.

Laitoshoito

Lain mukaan pitkäaikainen ikääntyneiden laitoshoidon tulee lakkauttaa 1.1.2028 mennessä. Pitkäaikaista ikääntyneiden laitoshoidon on tällä hetkellä Pirkanmaalla vielä yli 300 paikkaa, sijoittuen Tampereella Koukkuniemen alueelle, Vesilahdelle, Pirkkalaan ja Ylöjärvelle.

Laitoshoidon purun alustava suunnitelma on osa palveluverkkoselvitystä. Laitoshoidon purettaessa vaihtoehtoina yksiköille on muuttuminen ympäri vuorokautiseksi palveluasumiseksi, muuttuminen lyhytaikaiseksi ympäri vuorokautiseksi palveluasumiseksi tai yksiköstä luopuminen. Muutos ympäri vuorokautiseksi palveluasumiseksi edellyttäisi käyttötarkoituksen muutosta, peruskorjausta ja väistötiloja peruskorjauksen ajaksi. Paikkaluku pienenee tässä muutoksessa. Investointisuunnitelmassa edellä mainittuja muutoksia ei vielä ole riittävältä osin huomioitu. Muutos lyhytaikaiseksi ympäri vuorokautiseksi palveluasumiseksi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

edellyttäisi käyttötarkoituksen muutosta ja mahdollisesti tilojen muutostöitä. Käyttötarkoituksen muutosmahdollisuuksiin, erityisesti ympärivuorokautiseen palveluasumiseen liittyen, sisältyy epävarmuutta siitä, miten valvova viranomainen tulkitsee toimitilavaatimuksia (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741 /2023).

IKI2035-kehittämishjelman laaja kuulemiskierros oli syksyllä 2023. Nyt tehtävä palveluverkko esitys on ko. ohjelman toimeenpanoa ja esitystä on käsitelty vanhusneuvostossa 12.3.2024 (liite) ja Lähitorien osalta myös vammaisneuvostossa 6.3.2024 (liite). Palautteet neuvostojen kommentteista on käyty läpi Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjan johtoryhmässä. Neuvostojen kommentit koostuivat pääsääntöisesti yleisistä palveluihin liittyvistä huomioista ja tämän vuoksi kommentit eivät antaneet aihetta muutoksille.

Liitteenä palveluverkkosuunnitelmat.

Ehdotus

Esittelijä: Marina Erhola

Aluehallitus päättää

- hyväksyä IKI2035-ohjelman toimeenpanoon liittyvät lähitoreja, kuntouttavaa päivätoimintaa sekä asumista ja laitoshoittoa koskevat palveluverkkosuunnitelmat.

Kokouskäsitely

Hallintolain 28.1 § 5 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos hän on hallituksen, hallituneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä sellaisessa yhteisössä, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Hallintolain 28.1 § 7 kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa vaarantuu muusta erityisestä syystä. Käsitelyn kohteena olevat suunnitelmat, voidaan katsoa koskevan kuntien erityisiä etuja tai haittoja. Asiassa pidetään siten esteellisinä Pirkanmaan kunnan- ja kaupunginhallitusten jäseniä. Esteellisyyden arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, onko henkilö ollut päättämässä asiasta toisessa roolissa, vaan ratkaisevaa on kaksoisroolin olemassaolo. Esteellisyyden arvioinnissa on hyödynnetty Kuntaliiton ohjeistuksia sekä Hyvil Oy:n 19.5.2023 laatimaa (6/2023) lausuntoa. Hyvinvointialueella noudatetaan esteellisyydperusteiden arvioinnissa varovaisuusperiaatetta.

Varajäsenet Jori-Pekka Träskbäck, Veikko Vallin, Perttu Jussila, Hanna Holma, Ulla Kampman ja Atanas Aleksovski saapuivat kokoukseen §:n 96 käsittelyn ajaksi.

Kokouksessa pidettiin neuvottelutauko klo 10.00-10.30. Viranhaltijat poistuivat kokoustilasta neuvottelutauon ajaksi.

Aluehallitus totesi Pekka Järvisen esteelliseksi §:n 96 käsittelyssä edellä mainituin perustein. Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuultiin asiantuntijana sosiaali- ja terveystoiminnan Taru Kuosmasta, palvelulinjajohtaja Päivi Trykiä, toimialuejohtaja Mari Ollinpoikaa ja toimialuejohtaja Tuula Jutilaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Jäsen Hanna Laine teki muutosehdotuksen:

1. Toimeenpanosuunnitelma hyväksytään laitoshoidon purkamisen osalta. Suunnitelma korvaavista ympärivuorokautisen asumisen paikoista on oltava, ennen laitospaikkojen sulkemista. Suunnitelma on tuotava aluehallitukselle tiedoksi.
2. Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen asumisen paikkojen määrä ja keskinäinen suhde lasketaan uudelleen huomioiden Tampereen kaupunkiseudun asukasmäärän kasvu ja THL:n uudet ennusteet muistisairaiden määrästä. Luvuissa huomioidaan erityisesti 80 ja 90 vuotta täyttäneiden määrä. Uusien ja korvaavien kiinteistöjen rakentamisesta ja vuokraamisesta tehdään selkeä, aikataulutettu suunnitelma.
3. Kuntien kanssa käydään neuvottelut lähitorien toiminnan sisällöstä, sijoituspaikoista ja paikkamäärästä. Pyritään sijoittamaan lähitorit kuntien ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen toiminnan kanssa yhteisiin tiloihin.

Kannatus: Hanna Holma.

Jäsen Jari Andersson ehdotti, että asia jätetään pöydälle ja pidetään uusi kokous.

Kannatus: Sari Tanus, Veikko Vallin.

Andersson peruutti ehdotuksensa.

Jäsen Jari Andersson ehdotti kursivilla merkittyä lisäystä Laineen ehdotuksen kohtaan 2:

2. Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen asumisen paikkojen määrä ja keskinäinen suhde lasketaan uudelleen huomioiden Tampereen kaupunkiseudun asukasmäärän kasvu ja THL:n uudet ennusteet muistisairaiden määrästä *osana jatkuvaa seurantaa*. Luvuissa huomioidaan erityisesti 80 ja 90 vuotta täyttäneiden määrä. Uusien ja korvaavien kiinteistöjen rakentamisesta ja vuokraamisesta tehdään selkeä, aikataulutettu suunnitelma.

Kannatus: Perttu Jussila, Hanna Holma.

Kokouksessa pidettiin neuvottelutauko klo 11.55-12.13.

Jäsen Hanna Laine tarkensi tekemäänsä muutosehdotusta seuraavasti:

1. Toimeenpanosuunnitelma hyväksytään laitoshoidon purkamisen osalta. Suunnitelma korvaavista ympärivuorokautisen asumisen paikoista on oltava, ennen laitospaikkojen sulkemista. Suunnitelma on tuotava aluehallitukselle tiedoksi.
2. Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen asumisen paikkojen määrä ja keskinäinen suhde lasketaan uudelleen huomioiden Tampereen kaupunkiseudun asukasmäärän kasvu ja THL:n uudet ennusteet muistisairaiden määrästä *osana jatkuvaa seurantaa*. Luvuissa huomioidaan erityisesti 80 ja 90 vuotta täyttäneiden määrä. Tehdään systemaattinen kiinteistö suunnitelma ja se raportoidaan säännöllisen raportoinnin yhteydessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

3. Kuntien kanssa käydään neuvottelut lähitorien toiminnan sisällöstä, sijoituspaikoista ja paikkamääristä. Pyritään sijoittamaan lähitorit kuntien ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen toiminnan kanssa yhteisiin tiloihin. Kannatus: Atanas Aleksovski.

Laineen tarkennettu ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin, että Anderssonin tekemä ja kannatettu muutosehdotus sisältyy Laineen hyväksytyyn ehdotukseen.

Varajäsenet Jori-Pekka Träskbäck, Veikko Vallin, Perttu Jussila, Hanna Holma, Ulla Kampman ja Atanas Aleksovski poistuivat kokouksesta päätöksenteon jälkeen.

Jäsen Jari Andersson poistui kokouksesta päätöksenteon jälkeen.

Merkittiin tekniset korjaukset liitteisiin:

Liite: Ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan palveluverkkoesitys:

- sivu 6, lause: "Palvelua järjestetään, jotta asiakkaiden kuljetusmatka ja -aika eivät kasva kohtuuttoman suuriksi." Muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Palvelua järjestetään siten, että asiakkaiden kuljetusmatka ja -aika eivät kasva kohtuuttoman suuriksi."

Liite: Ikäihmisten asumisen palvelujen palveluverkkoesitys ja laitoshoidon purku:

- sivu 4, lause: "Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista yhteensä 149 paikkaa, joista 113 sijaitsee 8 yksikössä olevissa erillisissä ryhmäkodeissa /osastoissa." Muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista on omassa tuotannossa yhteensä 149 paikkaa, joista 113 sijaitsee 8 yksikössä olevissa erillisissä ryhmäkodeissa /osastoissa."
- sivu 7, tarkentava lisäys: lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelun lukumäärän perään tähdet ja selvennys: ***Täydentävää hankintaa tarpeen mukaan*
- sivu 18, tarkentava lisäys: Onninkoti-yksikön osoitteeseen lisätään kunta: Onninkoti, Kissankellonkuja 3, Orivesi
- sivu 20, lisäys: puuttunut yksikkö lisätään taulukkoon: *Saimikoti, Iso-Jaakkolantie 24, Punkalaidun; yhteisöllinen asuminen; hyvä; 10 paikkainen yhteisöllisen asumisen yksikkö*

Päätös

Aluehallitus päätti

- hyväksyä IKI2035-ohjelman toimeenpanoon liittyvät lähitorreja, kuntouttavaa päivätoimintaa sekä asumista ja laitoshoidoa koskevat palveluverkkosuunnitelmat seuraavilla tarkennuksilla.
- Toimeenpanosuunnitelma hyväksytään laitoshoidon purkamisen osalta. Suunnitelma korvaavista ympärivuorokautisen asumisen paikoista on oltava,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

---

ennen laitospaikkojen sulkemista. Suunnitelma on tuotava aluehallitukselle tiedoksi.

- Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen asumisen paikkojen määrä ja keskinäinen suhde lasketaan uudelleen huomioiden Tampereen kaupunkiseudun asukasmäärän kasvu ja THL:n uudet ennusteet muistisairaiden määrästä osana jatkuvaa seurantaa. Luvuissa huomioidaan erityisesti 80 ja 90 vuotta täyttäneiden määrä. Tehdään systemaattinen kiinteistösuunnitelma ja se raportoidaan säännöllisen raportoinnin yhteydessä.
- Kuntien kanssa käydään neuvottelut lähitorien toiminnan sisällöstä, sijoituspaikoista ja paikkamääristä. Pyritään sijoittamaan lähitorit kuntien ennaltaehkäisevän ja matalan kynnyksen toiminnan kanssa yhteisiin tiloihin.

Eriävä mielipide

Jäsen Pekka Järvinen jätti eriävän mielipiteen esteellisyyden toteamisen osalta.

Esteellisyys

Marko Jarva, Lassi Kaleva, Olga Haapa-aho ja Katariina Pylsy ilmoittivat olevansa esteellisiä asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta, kunnan/ kaupungin hallituksen jäsenyys), Arja Laitinen ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, Hyvinvointiala HALI ry:n toimitusjohtaja) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Aluehallitus totesi Pekka Järvisen esteelliseksi asian käsittelyssä (HL 28 § 1 mom 5 kohta, HL 28 § 1 mom 7 kohta, kunnan/ kaupungin hallituksen jäsenyys) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Esteellisyydet todettiin.

Tiedoksi

Päivi Tryyki, Mari Ollinpoika, Tuula Jutila

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Nähtävillä Pirkanmaan hyvinvointialueen verkkosivulla pirha.cloudnc.fi 28.3.2024

Otteen oikeaksi todistaa

Tampere
04.04.2024

Katri Lielähti
HALLINTOASSISTENTTI

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostitse 4.4.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 04.04.2024 klo 10:23. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Oikaisuvaatimus

§96

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen (Laki hyvinvointialueesta 142 §).

Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen (Laki hyvinvointialueesta 142 §).

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pirkanmaan hyvinvointialueen kirjaamoon viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Pirkanmaan hyvinvointialue, kirjaamo
Postiosoite: PL 272, 33101 Tampere
Käyntiosoite: G-rakennus, Nivelkatu 5, 1. krs, kirjaamo
Sähköpostiosoite: kirjaamo@pirha.fi

Huom. Sähköpostitse ei suositella lähetettävien henkilötietoja tai salassapidettäviä tietoja sisältäviä viestejä.

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin kello 9.00–14.30.

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä myös hyvinvointialueen sähköisessä asiointissa: www.pirha.fi/sahkoinen-asiointi (Asioi hallinnon kanssa).

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Päätöksen sähköistä tiedoksiantoa varten tekijä voi ilmoittaa sähköpostiosoitteensa.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen tulee olla perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen edellä mainitun kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettamisestä, kolmen päivän kuluttua sähköpostin lähettamisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Tiedoksiantopäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona virastot ovat suljettuna, valitusasiakirjat saa toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.